TOMÁŠ KLINECKÝ: POJEM KULTURY V DÍLE VÁCLAVA ČERNÉHO

DIPLOMOVÁ PRÁCE
POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Předložená diplomová práce Tomáše Klineckého patří k těm šťastným, které rostly postupně a v dlouhém časovém horizontu. Diplomant své téma našel brzy a přístupy k němu ověřoval seminárními pracemi a písemnou prací k postupové zkoušce. Tento postup plně odpovídá obtížnosti tématu.

Volbu tématu a přístupu k němu lze přivítat z několika důvodů. Především před námi leží práce, jejíž úběžník je teoretický: ústřední pojem naší disciplíny. Toto zaměření zároveň otevírá velmi plodnou možnost přístupu k osobnosti a dílu Václava Černého a jejich integrace do dosud nenapsaných domácích dějin kulturologie. Z tohoto pohledu by byla práce přínosná, i kdyby se diplomant soustředil ryze na pojmovou analýzu. Jeho cíl byl ale daleko komplikovanější: interpretace spletitého konglomerátu preferencí, hodnot, koncepcí a postojů, které autor shrnul do výstižné zkratky *kultura jako životní postoj*. Tento koncept mu umožnil uchopit jeho předmět celostně, v integritě života, díla a jeho myšlenkového podkladu.

Mnohočetná ambice práce vyžadovala dobrou strategii přístupu k tématu. Autor logicky předsunul základní metodologické vymezení jako samostatnou vstupní kapitolu. Stanoví jí jen základní rámec a mnohé z toho, co je tu velmi hutně formulováno, se ozřejmuje až v dalším vývoji textu. Čtenář nicméně dobře pochopí, že otevření expozice předmětu stručnou biografií Václava Černého není formálním aktem, ale má hlubší smysl. Expozice pokračuje analýzou konstitutivních podnětů tří pro Černého klíčových osobností. Diplomant i zde postupuje velmi efektivně, André Gide, Henri Bergson a František Xaver Šalda nejsou představeni samostatnými medailony, ale již přímo prostřednictvím dokladování vlivu v Černého díle. Analýza pokračuje v osmi horizontech, vymezených prostřednictvím Černého ideových inspirací a základních myšlenkových konceptů. Přesvědčivý výsledek jasně dokládá, jak dobře byla i zde volena metoda. Osobně si zvláště cením podkapitoly *5.6 Rodný kraj* a závěrečné precizace spojení Černého s pojmem estetického personalismu. Vyzdvihuji-li zde dva momenty, neznamená

to, že ostatní horizonty by byla zpracovány s menší přesvědčivostí. Naopak, kvalitativní vyváženost je jedním z podstatných pozitivních atributů práce.

Také Černého práci s textem probírá diplomant v dobře stanovených horizontech. I zde bych ve velmi vyrovnané kapitole chtěl vyzvednout jednu pasáž, totiž kritické vyrovnání s rozpory Černého vztahu k literárněvědnému a estetickému strukturalismu (s. 56 – 58). Není to zdaleka jediné citlivé téma zpracované neúhybně a s plnou přesvědčivostí. Diplomant nevyhledává snadné objížďky a disponuje tak bezpečnou znalostí předmětu, že mnohde může zhutnit argumentaci a nevyhýbat se jednoznačným soudům.

Vlastním jádrem a vrcholem práce je pak poslední kapitola, v níž diplomant sleduje Černého pojetí kultury ve dvou liniích: První nazývá *osobnostní* a dovádí v ní ke shrnutí dosavadní vývoj práce. Druhou, nazvanou *historická*, sleduje pochopitelně především na eseji *O povaze naší kultury*, poprvé samizdatově vydaném v roce 1975, ale brilantně zde operuje i s materiálem, který poskytují Černého *Paměti*. Upozorňuje to zároveň na další charakteristiku předložené práce: Výtěžek z *Pamětí*, které Tomáš Klinecký právem interpretuje jako „*skutečné završení tvorby Václava Černého*" (s. 63), nesoustřeďuje jen „příslušná" kapitola (*6.3 Václav Černý a Paměti)*, ale pracuje se s nimi v celém textu a způsob, jakým s nimi diplomant nakládá, je hoden samostatného ocenění.

Výsledkem je ucelená monografie, která podává jak plastický obraz Černého myšlení a jeho zdrojů, tak precizní speciální analýzu jeho pojetí kultury, cenné také tím, jak propojuje pojmový svět Černého textů s jeho životními postoji. Diplomant po celou dobu zůstává práv svému předmětu, je dalek jednostranné adorace, naopak čte svého autora příkladně kriticky. Předloženou diplomovou práci Tomáše Klineckého *Pojem kultury v díle Václava Černého* jako dílo mimořádně zralé, perfektně teoreticky a metodologicky podložené, promyšleně a účinně vystavěné a kultivovaně napsané **plně doporučuji k obhajobě**.

V Praze 16. 5. 2007

PhDr. Vladimír Czumalo, CSc.